

Kort interview Simone Claessens, oud-docent op het Grotiuscollege Heerlen.

Door Ellen Langenkamp, Kerkrade 2014

Strekking: er is te weinig tijd voor lokale geschiedenis in het huidige lespakket. Dat is zonde, want dat raakt de leefwereld van jonge kinderen veel directer dan globale verhalen over de Bourgondische Nederlanden of de Gouden Eeuw.

Simone Claessens gaf als geschiedenisdocent tot 2014 bewust les over het mijnverleden, met name bij de havisten en vwo'ers, VMBO'ers had ze destijds niet, anders had ze daar hetzelfde bij gedaan. Ze gaf die lessen om de kinderen de geschiedenis van hun eigen leefwereld te laten zien en ze er dichterbij te brengen. Ze gaf groepsopdrachten en toetste kinderen op hun kennis van het mijnverleden tijdens de verplichte lesperiode van de Industriële Revolutie. Dat was niet makkelijk. Leraren zijn verplicht het standaard handboek *Memo* helemaal af te werken tijdens het schooljaar. De planning is strak, er is weinig tijd voor verdiepende materie. Geschiedenisleraren hebben nu al tijd te kort waardoor ze in thema's al snoeien wat ze kunnen. Dat tijdgebrek biedt maar weinig draagvlak voor nieuwe ideeën zoals meer mijngeschiedenis. "Verdiepingsparagrafen in het handboek worden standaard overgeslagen. Daar is veel te weinig tijd voor" stelt Claessens, "laat staan dat ze aanvullend materiaal kunnen verwerken".

De mijnen worden in *Memo* niet in behandeld, die haalde Simone er zelf bij. Ze stelde een lesprogramma over de mijnen noodgedwongen op in haar vrije tijd en gaf het op als huiswerk, om de tijdnood te omzeilen. "Je wordt er creatief van". Maar zo heeft elke leerkracht zijn persoonlijke voorkeur. De spaarzame tijd die ze vrijmaken voor wat extra's in de les, gaat niet per se naar de mijn. Stop je er als leraar geen energie in, dan gaat het onderwerp verloren. Op het Grotius was Simone de enige die er les over gaf, andere docenten vonden het niet relevant genoeg. Ook bij aardrijkskundelessen werd er niets mee gedaan.

Simone stelde haar lesprogramma op aan de hand van de *Canon van Limburg* (thema's te vinden op www.canonvanlimburg.nl). Die canon werd in 2009 gemaakt door het LGOG als tegenreactie op de te 'Hollandse' Canon van Nederland. Werd de Canon van Nederland juist ontwikkeld omdat leraren vonden dat *Memo* te weinig handelde over de geschiedenis in eigen land – het LGOG proefde vooral grootstedelijke voorkeur. In die Nederlandse canon werd wel de Groningse gasbel behandeld, maar niet de mijngeschiedenis die daaraan vooraf ging. Het LGOG stelde een provinciale tak op die voor hun gevoel veel completer was. Daarnaast putte Simone uit haar eigen kennis.

Ze liet haar klas hun eigen families interviewen. Daar kwamen mijnwerkersverhalen bovendrijven die scholieren vervolgens opschreven. Ze gaf iedereen opdracht een onderzoek te doen naar de twee mijnzetels en kolonieën die het dichtst bij de thuisomgeving van de kinderen lagen. Foto's werden gemaakt en opgehangen in de klas. Voor de kinderen ging het steeds meer leven. Zo leerde ze hen dat het Limburgse landschap voor een groot deel werd bepaald door de mijnindustrie. Afgravingen – steenberg, verzakkingen, nieuwe industrieën, het betonnen uiterlijk van Heerlen - het hangt allemaal samen met de mijnbouw. Kinderen waren verbaasd toen werd uitgelegd dat Snowworld geen echte, maar een kunstmatige berg was van steenafval uit de Wilhelmina-mijn.

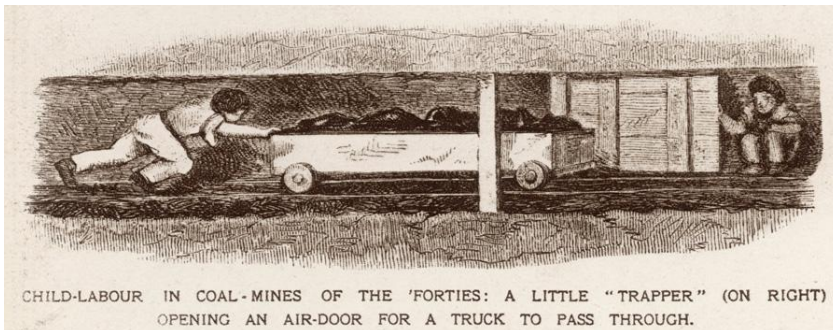
Simone begrijpt sommige keuzes in het *Memo*-handboek niet. 'Dat leenhovenstelsel uit de Middeleeuwen, dat ligt veel te ver weg, daar kan een kind zich niks bij voorstellen'. Ook de Bourgondische Nederlanden weigerde ze te behandelen. De tijdlijnen sloeg ze over. 'Ik heb het wel

geprobeerd, maar je merkt meteen als kinderen iets oppikken of niet. Altijd was het gezeur bij die onderwerpen, en dat begrijp ik ook wel'.

Onderdeel van een proefwerk over de Industriële Revolutie, Havo2

Opdracht 6

- A. Waardoor verloor Nederland zijn industrie in het begin van de 19^e eeuw?
- B. Noem twee redenen waarom Nederland pas laat reageerde met industrialiseren. Nummer ze.
- C. Wat was het begin van de eerste industrialisatiegolf in Nederland?
- D. Bekijk bron 5. Welke vorm van industrie zie je hier en welke arbeidsomstandigheden zie je? Noem minimaal twee arbeidsomstandigheden in je antwoord.

Bron 5

Opdracht 7

- A. Tegen het einde van de 19e eeuw werden in Zuid-Limburg steenkolenmijnen geopend. Leg uit waarom dit toen nodig was.
- B. Waarom werd de zware industrie in het westen van Nederland gevestigd?
- C. Noem twee bedrijven die in de 19^e eeuw zijn opgericht en nu nog steeds bestaan. Nummer ze.

Opdracht 8

- A. Noem twee steenkolenmijnen in Zuid-Limburg. Nummer ze.
- B. Waarom werden de mijnkolonies dicht in de buurt van de mijn gebouwd?
- C. Bekijk bron 6. Hier kondigt minister Den Uyl de mijnsluiting aan in Zuid-Limburg. Waarom werden de mijnen gesloten in Zuid-Limburg?

Bron 6: Joop den Uyl in de Stadsschouwburg van Heerlen op 17 december 1965